

ΕΤΑΙΡΙΚΟΣ ΘΙΑΣΟΣ - Ο.Ε.Θ. - Σ.Ε.Η.

ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΑ 80 ΧΡΟΝΙΑ
ΤΟΥ
ΣΩΜΑΤΕΙΟΥ ΕΛΛΗΝΩΝ ΗΘΟΠΙΩΝ

ΟΥΙΛΙΑΜ ΣΑΙΞΠΗΡ

Ο Θ Ε Λ Λ Ο Σ

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ

Μετάφραση:	Οδυσσέας Νικάκης - Ιάνης Κελαδεινός
Σκηνοθεσία:	Κώστας Καζάκος
Συντονιστής Σκηνοθέτης:	Μιχαήλ Ζάιμπελ
Σκηνικά:	Ανδρέας Σαραντόπουλος
Κοστούμια:	Γιάννης Μετζικώφ
Μουσική:	Γιάννης Μαρκόπουλος

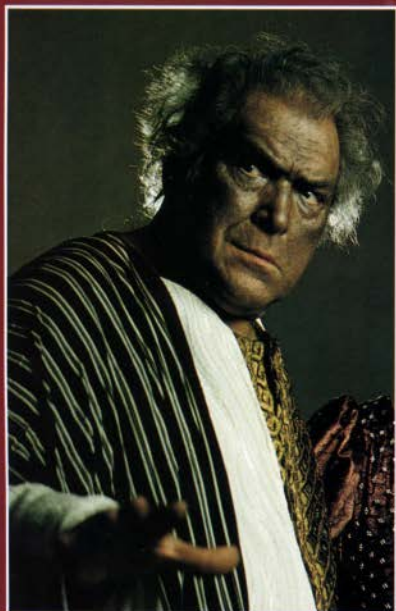
ΔΙΑΝΟΜΗ

(Με τη σειρά που εμφανίζονται)

Ροντρίγκος:	Νίκος Μόσχοβος
Ιάγος:	Τάκης Χρυσικάκος
Βραβάντιος:	Δημήτρης Καμπερίδης
Γκρατσιάνος:	Νίκος Κεφαλάς
Λουδοβίκος:	Αντώνης Ραμπαούνης
Οθέλλος:	Κώστας Καζάκος
Κάσιος:	Κωνσταντίνος Καζάκος
Δόγη:	Γιώργος Μούσιος
Γερουσιαστές:	Δημήτρης Γιαννακόπουλος Νίκος Αναστασόπουλος Γεννάδιος Πάτσης
Δυσδαιμόνα:	Μαριάνθη Σοντάκη
Μοντάνος:	Κώστας Πανουργιάς
Αιμιλία:	Μπέττυ Βαλάση
Κωμικός:	Σταμάτης Τζελέπης
Μπιάνκα:	Μαριάννα Κάλμπαρη
Αξιωματικοί:	Γιώργος Ευγενικός Νίκος Τουρνάκης Νέστωρ Κοψιδάς Σεραφείμ Ιατρόπουλος

ΠΑΡΑΓΩΓΗ

Οργανισμός Εταιρικών Θιάσων
του ΣΩΜΑΤΕΙΟΥ ΕΛΛΗΝΩΝ ΗΘΟΠΙΩΝ

Ο Οθέλλος γράφτηκε από τον Σαίξπηρ το 1604 και παρουσιάστηκε την ίδια χρονιά από το θίασο «Οι άνθρωποι του Βασιλιά» στα ανάκτορα.

Τυπώθηκε για πρώτη φορά το 1622. Έκτοτε, κυριάρχησε στην παγκόσμια θεατρική σκηνή. Από πλευράς κριτικής θεωρείται ανάμεσα στα έργα του μεγάλου ποιητή σαν η Τραγωδία με την πιο συγκροτημένη και πυκνή δομή. Ο μύθος της είναι εμπνευσμένος από το βιβλίο Hecatomitithi του Givaldo Ginthio, απ' όπου εξάλλου είχαν αντλήσει τη θεματογραφία τους πολλοί ελισαβετιανοί δραματογράφοι.

Ο Οθέλλος, ένας μεσόκοπος Μαυριτανός στρατηγός, μια γυναίκα και ευγενική ψυχή, ένα πρότυπο στραιώτη, ένας άντρας τίμιος και πιστός στη Βενετία, γνωρίζει μια νεαρή και πανέμορφη αρχοντοπούλα, τη Δυσοδαιμόνα.

Η Βενετσιάνια αφήνεται σαν τρυφερό λουλούδι στα χέρια του Μαυριτανού, καθώς εκείνος της διηγείται τις περιπέτειές του και ζητυλιγεται μπροστά στα έκπληκτα ματάκια της το άθλιο κουβάρι της ζωής του.

Η συμπάθειά της γίνεται έρωτας, απαγορευμένος και παράφορος! Αλλά κι εκείνος, για πρώτη φορά, κάτω από τη βαριά πολεμική του πανοπλία νιώθει την καρδιά του να κτυπά δυνατά και να λιώνει...

Βρίσκουν απλά πως ο ένας συμπληρώνει τον άλλο και παντρεύονται κρυφά.

Η Σινιορία διορίζει τον Οθέλλο ναύαρχο του Ενετικού στόλου, με εντολή να

συντρίψει αμέσως την τουρκική αρμάδα που κατευθύνεται για να καταλάβει την Κύπρο.

Η Δυσοδαιμόνα, νιόπαντρη, ακολουθεί με τη θέλησή της τον αγαπημένο της σ' αυτό το ταξίδι και φτάνει στο νησί. Ο τουρκικός στόλος συντρίβεται. Ο κίνδυνος περνά, για να τον διαδοχτεί βέβαια ένας άλλος, ασύγκριτα μεγαλύτερος:

Ο Ιάγος, ορτανιάτza του Μαυριτανού, παρακατιανός, παθιασμένος, διπρόσωπος, αρνητικός, στην κυριολεξία η σκιά της ευτυχίας του Οθέλλου, στρέφεται εναντίον των πάντων, χρησιμοποιεί τη γυναίκα του Αιμιλία, τον ερωτευμένο και αφελή Ροντρίγκο, όλα τα μέσα, για να θέσει σε εφαρμογή το καταχθόνιο, ύπουλο και πολύπλοκο σχέδιό του, κάθε σατανική μηχανορραφία, για να πετύχει το σκοπό του, που δεν είναι άλλος από την καταστροφή.

Πείθει τον Οθέλλο, που τον εμπιστεύεται και τον θεωρεί τίμιο άνθρωπο, πως η Δυσοδαιμόνα τον απατά με τον Κάσσιο, τον υπασπιστή του, ένα καλοζωισμένο ομορφόπαίδο από τη Φλωρεντία, νεαρό, μορφωμένο, ιπποτικό και ομοτράπεζο της Βενετσιάνικης αριστοκρατίας.

Κάτω από το βόρος της ατιμίας πνίγει την Δυσοδαιμόνα πάνω στο νυφιάτικο κρεβάτι τους, που γίνεται έτσι νεκροκρεβάτο.

Στη συνέχεια μαθαίνει για την αθωότητά της και συντρίβεται. Κόβεται στα δυο, δεν

αναγνωρίζει τον ίδιο του τον εαυτό και αυτοκτονεί αφήνοντας την τελευταία του πνοή πάνω στο νεκρό σώμα της αγαπημένης του μ' ένα φιλή...

Το θάνατο Έργο, πιθανόν να αναφέρεται στην Αμμόχωστο, στο κατεχόμενο σήμερα από τους Τούρκους κομμάτι της Μεγαλονήσου, όπου και σώζεται ο Πύργος του Οθέλλου...

“Οιμοί, τι δ’ οιμοί; Θνητά τοι πεπόνθαμεν,,

(Κλαίς; Γιατί κλαίς; Όσα παθαίνουμε για μας τους θνητούς είναι)

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ

Κάθε σκηνοθετική απόπειρα ενάντια στον Οθέλλο προσκρούει αναπόφευκτα στην άποψη του Γκαίτε: “Ο Σαίξπηρ μας προσφέρει χρυσά μήλα σ’ ασημένιες κούπες. Μελετώντας το έργο του καταφέρνουμε να του πάρουμε τις ασημένιες κούπες του, δεν μπορούμε όμως να τοποθετήσουμε μέσα τους, παρά πατάτες!”...

Ο Thomas Rymer, τον 17ο αιώνα, έγραφε για το έργο πολύ περιφρονητικά, λέγοντας πως δε βρήκε σ’ αυτό, παρά μια νουθεσία προς τα κορίτσια να κάνουν ό,τι τους λένε οι πατεράδες τους και προς τις παντρεμένες να προσέχουν τα ασπράρουχά τους, μην και παραπέσει κάποιο μαντάκι και γίνει το κακό!...

Ο Τ.Σ. Eliot τόνισε πως αυτή η άποψη πρέπει να ξεπεραστεί, διευκρινίζοντας πως δεν εντόπισε ούτε μια ικανοποιητική απάντηση στην κριτική του Rymer. Αυτό, βέβαια, δεν σημαίνει πως δεν υπάρχει απάντηση...

Τον Μαυριτανό τον συνιστούν περισσότερο τα πάθη του, το άθλιο κουβάρι της ζωής του, που ξετυλίγεται αργά και βασανιστικά μπροστά στα μάτια μας στην πρώτη πράξη και λιγότερο το μαρτύριό του (πέμπιτη πράξη).

Έχει την ανθρώπινη σιγουριά δυο κεριών γεμάτων γη. Κανέναν δεν τον συμπόνεσε ποτέ κι αυτό το έχει σχεδόν ξεχάσει. Η Δυσδαιμόνα τού το θυμίζει! Τώρα διαπιστώνει το κενό που πάντα είχε μέσα του. Το τίποτα που ήταν! Εκείνη, σαν θεά, διασθέτει ό,τι ακριβώς του λείπει. Κι όλο τον κόσμο να του χάριζαν, θα της έμενε πιστός. Πιστεύει σ’ αυτή και λέει αλήθεια.

Αυτός Μαύρος, μεσόκοπος, μονοκόμματος, αυτή νέα, πανέμορφη, αρχοντοπούλα, χαριτωμένη. Η ένωση τους, ο γάμος τους, θα σημεία επίσης το τέλειο. Μια τελειότητα και ομορφιά, που την αυτάρκεια της θα ζήλευαν ακόμα και οι θεοί. Έτσι, το ανθρώπινο, το μέτρο παραβιάζεται.

Αρθρώνεται, σαν ψιθύρος; η πανάρχαια ύβρις!

Σ αυτόν τον καθρέφτη δεν αντέχει μήτε καν να κοιταχτεί ο

Ιάγος. Η τόση ομορφιά κάνει την ασκήμια της δικής του ζωής ανυπόφορη!

Πρέπει να χωρίσει, να κόψει, να καταστρέψει! Πρόκειται για μια παράξενη δικαιοσύνη, που θέλει με κάθε μέσο να αποκατασταθεί! Μηχανογραφεί. Ανακαλύπτει διαρκώς στον Κοίλο συνενόχους. Να, λοιπόν, που έτυχε κι όλα πάνε ρολάι. Και συνεχίζει. Έναν κρίκο ακόμα και μετά άλλον ένα. Πλέκει σιγά σιγά το πυκνό δίχτυ του μύθου, απ’ το ίδιο υλικό με κείνο της δικής του θηλιάς. Το ξέρει, σωτηρία δεν υπάρχει! Αιμορραγεί, μα δεν πεθαίνει.

Ο Δόγης, η Εξουσία, σ’ αυτές τις περιπτώσεις συνιστά το γέλιο. Ακούγεται απίστευτο, αλλά πρόκειται απλά για πακνίδι. Ο Κωμικός καταλαβαίνει.

Η Δυσδαιμόνα συμμετέχει. Η αθωότητα αγγίζει με τ’ ακροδάχτυλά της τα εργαλεία του δημίου της.

Η ηρακλειτική σκέψη ανεβαίνει ξανά στη σκηνή!

Σημασία αποκτά το πακνίδι, ο άνθρωπος που παίζει, ο Homo Ludens.

Ο Οθέλλος γίνεται κομμάτια. Συντρίβεται πάνω στο Λογείο. Τα δυο του χέρια κι όχι αυτός, αυτά τη σκότωσαν! Παραμένει ο εαυτός του κι όμως είναι άλλος. Εκείνος που κάποτε λεγόταν *Οθέλλος*...

Την ύστατη στιγμή δεν παραλείπει να επαναλάβει τα λόγια του τυφλού Οιδίποδα, που παραμένουν ιερά... Καταφάσκει στη ζωή... Όλα είναι καλά, πολύ καλά. Δεν καταφέρνει, βέβαια, *stricto sensu*, να γίνει τραγικός.

Πίσω από το δυσθεώρητο όγκο του σαιξπηρικού έργου ακνοφαινονται οι λιτές, οι τέλειες καμπύλες της πραγματικής οροσειράς αυτής της τέχνης πάνω στον ίδιο αττικό ουρανό.

Ίσως να είχε δίκιο τελικά ο Γκαίτε. Πρέπει να μελετήσουμε καλά τον Σαίξπηρ, για να γλιτώσουμε απ’ αυτόν!

Ληγκύκλο **"Αφιέρωμα"** αποφασίσαμε να τιμήσουμε τα 80 χρόνια του ΣΕΗ και το θεσμό των εταιρικών θιάσων.

Για μας αποτελεί ιερή υποχρέωση ν' ακονίζουμε καθημερινά την ιστορική και πολιτισμική μας μνήμη, τιμώντας φορείς και άτομα που με τη συλλογική και ατομική στάση ζωής, αλλά και τη δημιουργική τους προσφορά σημάδεψαν και στήριξαν συλλογικές και ατομικές αξίες.

Ένας ανώτερος ποιητικός φορέας Συλλογικής προσφοράς για τον αιώνα που φεύγει, προσφοράς Πολιτισμού, Δημοκρατικών θεσμών, ατομικών αξιών, είναι το Σωματείο Ελλήνων Ηθοποιών.

Και ένας αποφασιστικός παράγοντας που το θέατρο ξέφυγε από το θανάσιμο αγκάλασμα του αστικού περιγύρου και ξαναβρήκε τη φυσιολογική του θέση, που είναι το κέντρο του δήμου, ήταν η ιδέα του εταιρισμού των ηθοποιών από τα τέλη ακόμη του περασμένου αιώνα.

Οι Έλληνες ηθοποιοί ανήκουν στις κοινωνικές, συντεχνιακές δυνάμεις που συνέβαλαν μέσα από την τέχνη τους στη διαμόρφωση εθνικής συνείδησης, με την ίδρυση του νεοελληνικού κράτους.

Οι Έλληνες Ηθοποιοί και το Σωματείο τους δήλωσαν παρόντες σε όλες τις δύσκολες στιγμές της πατρίδας μας: Βαλκανικούς Πολέμους, Μικρασιατική Καταστροφή, Γουδί, Δικτατορίες, Αλβανικό, Κατοχή, Αντίσταση, Εμφύλιο, Χούντα και συνεχίζουν έως σήμερα τον αγώνα τους.

Ο Κώστας Γεωργουσόπουλος λέει:

«Σήμερα διαθέτουμε ένα θέατρο καταξιωμένο στη συνείδηση της κοινωνίας, διαθέτουμε θιάσους και καλλιτέχνες υψηλών επαγγελματικών προδιαγραφών, διαθέτουμε μια πλειάδα σημαντικών συγγραφέων και σπουδαίους ηθοποιούς και, χωρίς υπερβολή, ένα από τα σημαντικότερα και πλέον ενημερωμένα θέατρα της Ευρώπης. Αυτό το αναγνωρίζει η κοινωνία μας και περιβάλλει τους εργάτες του θεάτρου και κυρίως τους θεμελιώδεις συντελεστές της μμητικής πράξης, τους ηθοποιούς, με αγάπη, θαυμασμό και σεβασμό».

Βασίλης Κολοβός

William Shakespeare

Ο **William Shakespeare** γεννήθηκε περί το 1564 και μεγάλωσε στο Stratford της Αγγλίας, όπου ο θάσος της Βασίλισσας ανέβαζε συχνά θεατρικά έργα. Ήταν το τρίτο παιδί του John και της Mary Arden.

Μεγάλος θεατρικός συγγραφέας και ποιητής. Ο μόνος της παγκόσμιας λογοτεχνίας που μπορεί να συγκριθεί με τους Αττικούς. Αλιούσδενο το Χρόνο στα έργα του!

Κάθε εποχή ταυτοποιείται μέσα στην αμφισβήμια τους και βρίσκει τα μηνύματα που την εκφράζουν.

Έγραψε Τραγωδίες, Κωμωδίες και Ποιήματα: **Ριχάρδος ο Γ'** (1592), **Ρωμαίος και Ιουλιέτα** (1595), **Όνειρο Θερινής Νύκτας** (1596), **Ο μπόρος της Βενετίας** (1597), **Άμλετ** (1600-1), **Μακβέθ** (1605), **Βασίλης Ληρ** (1606), **Σονέτα** (1609) κ.ά.

Με όσα κέρδισε από το γράψιμο αγόρασε ένα αγρόκτημα, παράτησε την πένα, έγινε επτέλους κτηματίας και πέθανε σύντομα (23-4-1616).

